Total No. of Printed Pages—8

6 SEM TDC SNS M 4

2017

(May)

SANSKRIT

(Major)

Course : 604

(Sanskrit Literature of Assam)

Full Marks : 80
Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

UNIT—I

(Ketakīkāvyam, Taraṅga—I)

1. Answer the following questions as directed : 1×5=5

   (a) Who was the writer of the *Ketakīkāvyam*?

   (b) What type of work is the *Ketakīkāvyam*?

   (c) Assamese poem *Ketakī* is written by Raghunāth Chaudhari / Navakānta Baruah / Bhavadeva Bhāgawatī.

   (Choose the correct one)

(Turn Over)

(d) *Ketakī* is a migratory / needle beaked / long necked bird.

(Choose the correct one)

(e) How many verses are there in the 1st Taraṅga of the *Ketakīkāvyam*?

2. Write, how does the poet express his feelings about the bird Ketakī as you find in the *Ketakīkāvyam* ('केतकीकाव्यम्'), Taraṅga—I. 10

3. Translate into English *or* Assamese any *three* of the following verses : 5×3=15

(a) विहाय लोकालयमेत्य निर्जनं
विहङ्गमे, लङ्घितलोकलोचनम्।
किमाशया तेऽविदितार्थया कथां
गिरा चिरं रौषि न बुध्यते मया॥

(b) त्वया सुराणामपि दुर्लभं धनं
किमाहृतं कस्य कृते प्रदास्यते।
अथ प्रशस्तं यदिहास्ति वस्तु तत्
किं नाम देशं प्रति नेतुमिष्यते॥

(c) जानासि किं पक्षिणि, रम्यकानने
मायामये त्वं रमसेऽत्र मोहने।
मायाविनो मायिकवेशधारिणो
दद्यर्गले ते ननु पाशबन्धनम्॥

(d) उद्यानपुरं सुपारिजातकं
प्रेमात्मकं पुष्यति यत्र प्रत्यहम्।
धीरं समीरोऽपि च यत्र सौरभं
वितीर्य्य प्राणान् खलु शीतलायति॥

UNIT—II

(Jayamatīkāvyam, Pravāha—III)

4. Answer the following questions as directed : 1×4=4

(a) *Satī Jayamatīkāvyam* is written by ____.

(Fill in the blank)

(b) *Satī Jayamatīkāvyam* contains three / five / six Pravāhas.

(Choose the correct one)

(c) What type of Kāvya is the *Satī Jayamatī*?

(d) How many verses are there in the *Satī Jayamatīkāvyam*?

(i) 105

(ii) 100

(iii) 110

(Choose the correct one)

5. Write a note on the dialogue between Jayamatī and Gadāpāṇi in disguise. 6

6. Translate into English *or* Assamese any *two* of the following : 5×2=10

(a) वदन्ति वृद्धाः सुखशान्ति-सम्पदो
विशालराज्यादसमात् क्व वा गताः।
अमात्यवर्गो जनमत्सरी कथं
नृपालवर्गान् यमसात् करोति वा॥

(b) अयोग्यभूमौ वपनं कृषीवलः
करोति चेत्तत्र वृथा हि पौरुषम्।
कृतं हि तादृक् सचिवैः सुदुर्म्मदै-
र्दधाति कीदृक् कुफलं विलोक्यताम्॥

(c) नगाकुवेशं विपदो हि रक्षकं
प्रदाय गात्रे गहने विचर्य्यताम्।
पलायश्चेद्भवनाद्विधास्यते
त्वदीयरक्षा, नहि भिन्नचेष्टया॥

UNIT—III

(Praśasti)

7. Answer the following questions as directed : 1×3=3

(a) What is meant by the word 'प्रशस्ति'?

(Continued)

(b) Śaṅkaradeva Praśasti is written by मुकुन्दमाधवशर्म्मा / मनोरञ्जन शास्त्री.

(Choose the correct one)

(c) From which book the Praśasti of Śaṅkaradeva is taken?

8. Write a note on the Praśasti of आनन्दरामबरुवा as stated in your textbook, 'प्रशस्तिमालिका'. 9

9. Translate into English *or* Assamese any *two* of the following : 4×2=8

(a) न केवलं धर्मप्रवर्तको भुवि
न चापि काव्यग्रथनाद्धि गीयते।
अशेषपुण्यैरसमस्य वस्तुतो
मनुष्यरूपः स्वयमेव देवता॥

(b) लौहित्यस्योत्तरस्यां हि रजादुवारनामके।
तथोत्तरगुवाहाट्यां जायते च महाञ्जनः॥
गर्गरामः पिता यस्य माता च दुर्लभेश्वरी।
बरुवानन्दरामश्च मजिन्दारकुले भवः॥

(c) विश्वविद्यालये यो हि गुवाहाटीपुरे तथा
विद्यानिधिस्वरूपेण शोभते स्म गुरुर्महान्।
बहूनि पुस्तकादीनि विरचितानि येन वै।
पीयूषं पाययत्यस्मान् मथित्वा संस्कृतञ्च यः॥

(Turn Over)

UNIT—IV

(Comprehension)

10. Read any *one* of the following passages and answer the questions given below in Sanskrit :

(a) संस्कृतसाहित्यजगति महाकविकालिदासः शेक्सपीयर इति नाम्ना प्रसिद्धः। कालिदासः प्राचीनकालस्य राष्ट्रकविः आसीत्। कविकुलगुरुः कालिदासः 'कुमारसम्भवम्', 'रघुवंशम्' च इति द्वे महाकाव्ये, 'ऋतुसंहारः', 'मेघदूतम्' च इति द्वे गीतिकाव्ये, 'मालविकाग्निमित्रम्', 'विक्रमोर्वशीयम्', 'अभिज्ञानशकुन्तलम्' चेति त्रीणि नाटकानि विरचितवान्। तत्र ऋतुसंहारः कवेः कालिदासस्य आद्या कृतिः। अस्मिन् ऋतुसंहारे काव्ये षड्ऋतुनां वर्णनमतीव सुन्दरम्। मेघदूते काव्ये विरहसन्तप्तस्य यक्षस्य मानसी व्यथाऽतीव मार्मिकतया वर्णनाऽस्ति। मन्दाक्रान्ता छन्दसि विरचितम् इदं मेघदूतकाव्यम्। रघुवंश महाकाव्ये राज्ञः दिलीपादारभ्य अग्निवर्णपर्यन्तम् इक्ष्वाकुवंशीयक्षणियसाम्राज्ञां वर्णनमस्ति। कुमारसम्भव-महाकाव्ये उमाशंकरयोः पाणिग्रहणस्य, कार्त्तिकेयजन्मनः ताडकासुरवधस्य च कथा वर्णिता अस्ति।

(i) संस्कृतसाहित्ये शेक्सपीयर इति नाम्ना कः प्रसिद्धः? 2

(ii) कालिदासमहाभागेन विरचिते महाकाव्यद्वये के? 2

(iii) कालिदासस्य गीतिकाव्यद्वयस्य नामनी लिख। 2

(Continued)

(iv) कवेः कालिदासस्य आद्या कृतिः का? 2

(v) मेघदूतकाव्ये का कथा वर्णिता अस्ति? 2

(b) भारते बहूनि दर्शनीयानि तीर्थस्थानानि सन्ति। तेषु अतिरमणीयं पावनं च तीर्थस्थानं कन्याकुमारी नाम। तत् तीर्थस्थानं भारतस्य दक्षिणे कोणे तिष्ठति।

देव्याः कन्याकुमार्याः सान्निध्येन पावनमिदं तीर्थस्थानम्। आरव-भारत-समुद्राभ्यां परिवृतेदं स्थानं रमणीयं विराजते।

तत्र सूर्यस्योदयः सूर्यास्तं च नितरां दर्शनीये। पूर्णिमायां तिथौ, सायं पूर्वस्यां दिशायां चन्द्रोदयः, पश्चिमायां सूर्यास्तं च युगपद् द्रष्टुं शक्यते।

तत्र समुद्रतीरं नानावर्णैः सिकताकणैः आकीर्णं मनोहरं भवति। समुद्रमध्ये तीरात् नातिदूरस्थिते शिलातले निर्मितं स्वामिविवेकानन्दस्मारकं मण्डपं द्रष्टव्यम्। तत् मण्डपं नौकया प्राप्यं भवति।

लोककल्याणाय प्रवृत्ताः स्वामिविवेकानन्दाः सादरं स्मरणीयाः। तेषां सन्देशाः अध्येतव्याः श्रोतव्याः च।

तत्र समुद्रे स्नातव्यम्, देवीमन्दिरं गन्तव्यम्। सायं समुद्रतीरे शीतो वायुः सेव्यः। ततः नानावर्णाः सिकताकणाः सम्पादनीयाः।

भारतस्य नानाभागेभ्यः समागतैः सज्जनैः सङ्गतिः परस्परम् एकता भावना च वर्धनीया।

(i) कन्याकुमारी कीदृशं स्थानं भवति? 2

(Turn Over)

(ii) कन्याकुमारी कुत्र तिष्ठति? 2

(iii) कस्यां तिथौ सूर्यास्तं चन्द्रोदयः च युगपद् द्रष्टुं शक्यौ? 2

(iv) स्वामिविवेकानन्दस्मारकं मण्डपं कुत्रास्ति? 2

(v) तत् शिलातलं कथं गन्तव्यम्? 2

★★★